

Лекція до навчальної дисципліни «Основи дефектології»

ДІТИ З ПОРУШЕННЯМИ ОПОРНО- РУХОВОГО АПАРАТУ

Викладач :

Мельніченко Тетяна Василівна

ПЛАН

- Загальна характеристика порушень опорно-рухового апарату (далі ОРА)
- Загальна характеристика ДЦП
- Етіологія та симптоматика ДЦП
- Основні форми ДЦП

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОРУШЕНЬ ОРА

**в залежності від етіології та часу дії негативних
факторів**

захворювання нервової системи

вроджені порушення ОРА

набуті захворювання та порушення ОРА

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДЦП

Дитячий церебральний параліч (ДЦП) – тяжке захворювання центральної нервової системи, яке виникає під впливом різноманітних впливів внутрішнього та зовнішнього характеру на організм ембріона, плоду чи новонародженого

Частота захворювання
1,7 випадків на 1000 дітей
від 2 до 9 випадків на 1000 дітей

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДЦП

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДЦП

ЕТИОЛОГІЯ ТА СИМПТОМАТИКА ДЦП

етіологія

- резус-конфлікт
- інфекційні захворювання, перенесені матір'ю під час вагітності
- токсикози вагітності
- фізичні травми та удари плоду
- різноманітні механічні родові травми дитини (використання акушерських щипців, вакуум-екстрактора)

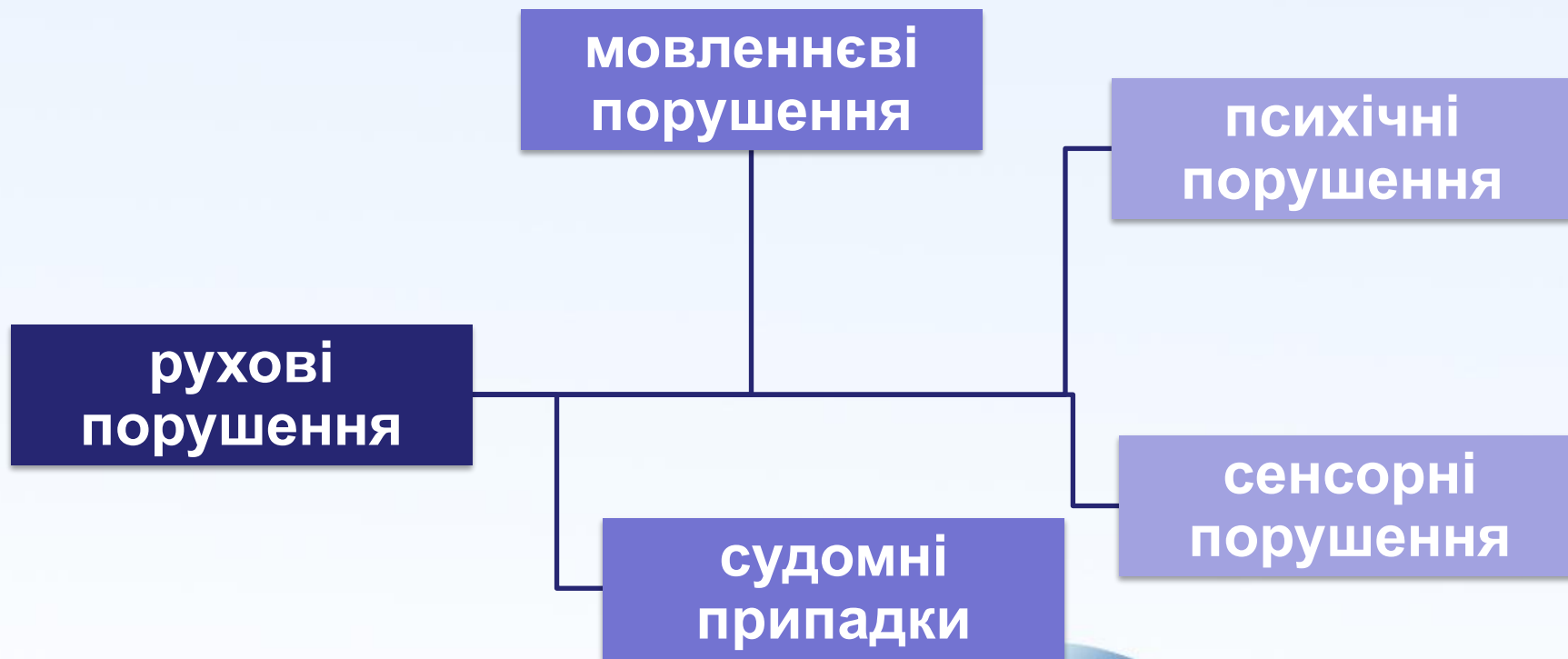
ЕТІОЛОГІЯ ТА СИМПТОМАТИКА ДЦП

етіологія

- пологові асфіксії
- недоношеність або переношеність плоду
- перенесення різноманітних нейроінфекцій у ранньому віці
- тяжкі травми голови в ранньому віці
- інфекційні ускладнення після обов'язкових щеплень на першому році життя дитини

ЕТІОЛОГІЯ ТА СИМПТОМАТИКА ДЦП

ОСНОВНІ ФОРМИ ДЦП

в залежності від розповсюдження паралічу

- **моноплегія** (паралізована одна кінцівка)
- **геміплегія** (паралізована одна половина тіла, обличчя)

- **параплегія** (параліч обох рук або ніг)
- **тетраплегія** (параліч кінцівок)

ОСНОВНІ ФОРМИ ДЦП

класифікація за К. О. Семеновою
(1974-1978 рр.)

враховує всі прояви ураження мозку, характерні для кожної форми захворювання - рухові, мовленнєві і психічні

- **спастична диплегія** - характеризується ураженням і рук і ніг, причому нижні кінцівки порушені більшою мірою, ніж верхні;
- **подвійна геміплегія** - рухові розлади виражені рівною мірою в руках і в ногах, або руки уражені сильніше, ніж ноги;

ОСНОВНІ ФОРМИ ДЦП

класифікація за К. О. Семеновою

- **геміпаретична форма** характеризується пошкодженням кінцівок (рук і ніг) з одного боку тіла; рука зазвичай уражається більше, ніж нога;
- **гіперкінетична форма** наявні мимовільних насильницьких рухів – гіперкінези, які виникають мимоволі, посилюються при русі і хвилюванні, а також при втомі і при спробах до виконання будь-якого рухового акта;
- **атонічно-астатична форма** характеризується низьким м'язовим тонусом, порушенням рівноваги тіла в спокої і при ході, порушенням відчуття рівноваги і координації рухів, тремору, гіперметрія (нерозмірність, надмірність рухів).

*Лекція до навчальної дисципліни «Основи
дефектології»*

*ДІТИ
ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО
РОЗВИТКУ*

Викладач :

Мельніченко Тетяна Василівна

ПЛАН

- Характеристика затримки психічного розвитку
- Етіологія затримки психічного розвитку
- Стани та форми затримки психічного розвитку
- Основні прояви затримки психічного розвитку

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАТРИМКИ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ

Затримка психічного розвитку (ЗПР) - одна з найбільш поширених форм психічного порушення, що відрізняється нерівномірною сформованістю процесів пізнавальної та емоційної сфери діяльності, які проявляються на початкових етапах навчання дитини

Частота захворювання
6-11% серед загальної кількості дітей

ЕТИОЛОГІЯ ЗАТРИМКИ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ

- захворювання вагітної на грип, малярію, черевний тиф
- порушення діяльності окремих органів вагітної (нирки, печінки, серця)
- резус-конфлікт
- природові травми
- природові асфіксії
- інфекційні захворювання та інтоксикації, перенесені дитиною на ранніх стадіях розвитку
- травми мозку

СТАНИ ТА ФОРМИ ЗАТРИМКИ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ

стани

- **психічний або психофізичний інфантилізм** (характеризується тим, що дитина, перебуваючи на певному етапі розвитку, виявляє риси, характерні для малої дитини; діти не здатні до зосередження під час навчання; спостерігаються відставання у зрості та вазі);
- **астенічні стани** (характеризуються хворобливими станами, підвищеною стомлюваністю, нездатністю до тривалого розумового чи фізичного напруження).

СТАНИ ТА ФОРМИ ЗАТРИМКИ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ

залежно від причин, що викликали астеничний стан

- **церебральна астенія** (наявна нервово-психічна слабкість зумовлена захворюваннями мозку (інфекції, травми))
- **соматогенна астенія** (пов'язана із загальними соматичними захворюваннями організму (дизентерією, скарлатиною, туберкульозом))

СТАНИ ТА ФОРМИ ЗАТРИМКИ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ

прояви психічного/психофізичного інфантилізму

- неуспішність у навчанні
- зниження здатності до навчання
- порушення вольових зусиль для досягнення поставленої мети
- затримка розвитку пізнавальної діяльності
- відставання у функціонуванні мислення
- пам'ять залишається на рівні дитини раннього віку

СТАНИ ТА ФОРМИ ЗАТРИМКИ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ

прояви астеничних станів

- порушення пізнавальної діяльності
- надмірна втомлюваність
- зниження продуктивності діяльності
- підвищена втомлюваність нервової системи
- надмірна збудливість, роздратованість, імпульсивність, метушливість
- загальмованість, уповільнений темп діяльності
- прояви невпевненості, боязкість

СТАНИ ТА ФОРМИ ЗАТРИМКИ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ

форми

- *конституційно зумовлена* (виникає в результаті уповільненості та нерівномірності дозрівання різних систем дитячого організму)
- *соматично зумовлена* (наявні тілесні захворювання (різні хронічні інфекції, алергічні стани, вади серця та ін.)
- *психогенно зумовлена* (виникає в результаті дефіциту спілкування в ранньому дитинстві, відсутності материнської турботи, любові)
- *церебрально-органічна* (зумовлена ураженням головного мозку)

ОСНОВНІ ПРОЯВИ ЗАТРИМКИ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ

- *розлади працездатності і поведінки* (в результаті надмірного виснаження нервових процесів, їх інертність, неврівноваженість; дуже короткий час продуктивної роботи; втома)
- *особливості пізнавальної активності* (спостерігається її ослаблення та зниження; відсутність допитливості, задовольняються першою-ліпшою відповіддю на запитання і не виявляють наполегливості у розв'язанні питань, що їх зацікавили)

ОСНОВНІ ПРОЯВИ ЗАТРИМКИ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ

- *сенсомоторний розвиток і чуттєве пізнання дійсності* (зір і слух функціонують повноцінно та дають змогу бачити і чути так само, як і в нормі. Проте обробка оптимальної інформації відбувається менш успішно; труднощі у трансформації цієї інформації в руховий акт, тощо);
- *особливості мислення* (труднощі в оволодінні основними мисленнєвими процесами: аналізу, синтезу, абстрагування, узагальнення);
- *мовлення* (наявний ряд суттєвих недоліків; характеризуються варіативністю та комбінованістю різних симптомів мовленнєвих порушень);

ОСНОВНІ ПРОЯВИ ЗАТРИМКИ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ

- *пам'ять* (труднощі під час запам'ятовування букв і цифр, таблиці множення, віршів; мимовільна та довільна пам'ять знижена; труднощі у збереженні та відтворенні інформації)
- *збідненість знань та уявлень про навколишній світ*
- *розвиток особистості* (особливості поведінки, стосунків з ровесниками і дорослими, розвитку інтересів, здібностей; зниження емоційно-вольової сфери; закомплексованість; малоініціативність; недопиттєлість, тощо.)

*Лекція до навчальної дисципліни «Основи
дефектології»*

***ПОНЯТТЯ ПРО РЕАКТИВНІ
СТАНИ ТА КОНФЛІКТНІ
ПЕРЕЖИВАННЯ У ДІТЕЙ***

Викладач :

Мельніченко Тетяна Василівна

ПОНЯТТЯ ПРО РЕАКТИВНІ СТАНИ

- **Реактивні стани** – певні несприятливі ситуації, які важко переживає дитина, викликають у неї тимчасові нервово-психічні розлади, що не пов'язані з органічними або функціональними порушеннями ЦНС

У більшості випадків виникають у дітей, які перенесли захворювання, що послабили нервову систему або зі слабким типом нервової системи

ПОНЯТТЯ ПРО РЕАКТИВНІ СТАНИ

етіологія

- **енурез**, який виникає у фізично ослаблених та нервових дітей внаслідок потрясіння, переляку, тривалої психічної напруженості або соматичного захворювання, що виснажує організм
- **фізичні** (косоокість, кульгавість, горбатість та ін.) або **нервові порушення** (заїкання, тіки)
- захворювання, що призвели до виснаження нервової системи.
- слабкий тип нервової системи

ПОНЯТТЯ ПРО РЕАКТИВНІ СТАНИ

прояви

- невротичні реакції
- загальні депресії
- психомоторне збудження
- розгальмованість, метушливість
- наявні невмотивовані вчинки
- тривалі запаморочення свідомості
- порушення орієнтування в оточенні
- безпідставні страхи, тривожність
- тимчасові випадіння тих або інших функцій: глухота, мутизм

ПОНЯТТЯ ПРО КОНФЛІКТНІ ПЕРЕЖИВАННЯ

Конфліктні переживання виникають в результаті свідомого відчуття дитини суперечливого ставлення близьких людей або ситуацій, що мають для неї велике особисте значення.

етіологія

- несприятлива атмосфера в сім'ї
- травмуючі ситуації в найближчому оточенні дитини (школа, садок, тощо)

ПОНЯТТЯ ПРО КОНФЛІКТНІ ПЕРЕЖИВАННЯ

прояви

- особливості поведінки
- двоїстість (роздвоєння особистості)
- суперечливість
- грубість
- замкненість
- негативізм та роздратованість
- підозрілість
- неврастенії
- фобії
- тощо

Лекція до навчальної дисципліни «Основи дефектології»

ДІТИ З ПСИХОПАТИЧНИМИ ФОРМАМИ ПОВЕДІНКИ

Викладач :

Мельніченко Тетяна Василівна

ПОНЯТТЯ ПРО ПСИХОПАТІЇ

Психопатія – патологія психічної діяльності, що характеризується дисгармонією в емоційно-вольовій сфері та в сфері почуттів і проявляється у невірноваженості поведінки, поганому пристосуванні до змін довкілля, невмінні підкорятися вимогам оточення

ПОНЯТТЯ ПРО ПСИХОПАТІЇ

етіологія

- спадкові фактори або органічні ураження підкіркових мозкових систем внаслідок шкідливих чинників на мозок під час внутрішньоутробного періоду або на ранніх етапах розвитку дитини
- дія зовнішніх факторів на дитину (мозкові інфекції, алкоголізм батьків, токсоплазмоз, тяжкі соматичні порушення)

ПРОЯВИ ПСИХОПАТІЇ

порушення емоційно-вольової сфери дитини та дисгармонійний розвиток окремих психічних функцій

- образливість, прихильність до якоїсь однієї людини, замкнутість, егоїстичність
- слабка воля, невміння стримувати себе, імпульсивність реакцій, грубість, спалахи агресії
- зниження працездатності, невміння зосередитись

ФОРМИ ПСИХОПАТІЇ

- **органічна психопатія** (в результаті органічного ураження підкіркових мозкових систем)

Прояви: недорозвиток особистості, порушення емоційно-вольової сфери, які проявляються у вадах характеру та поведінки, схильність до афективних вибухів, роздратованість, упертість, нестійкість та поверховість емоцій, примітивність потягів та їх розгальмованість, невміння підкорити поведінку та діяльність вимогам ситуації

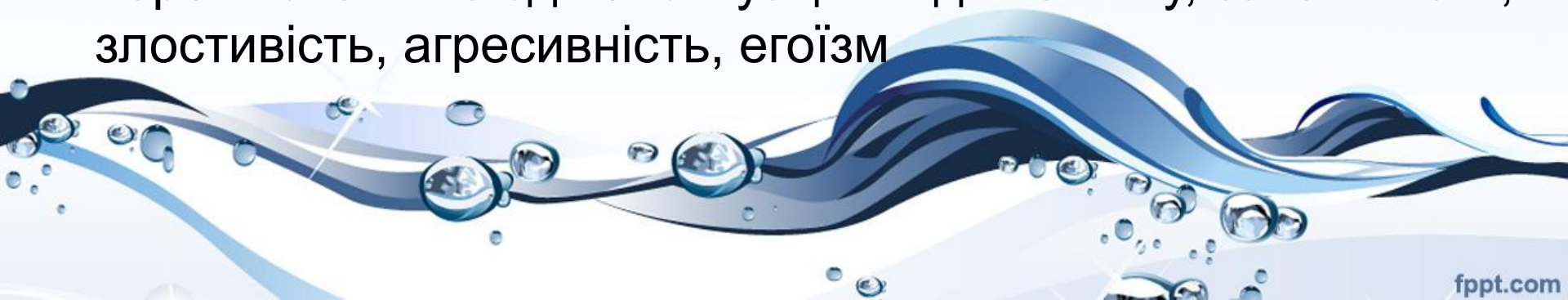
ФОРМИ ПСИХОПАТІЇ

- **конституційна психопатія** (зумовлена патологічною спадковістю):

епілоплоїдна психопатії (при первинно збереженому інтелекті та відсутності типових ознак епілептичного захворювання проявляються своєрідні особливості поведінки та характеру)

Прояви: підвищена роздратованість, погане переключення з однієї ситуації чи дії на іншу, запальність, злостивість, агресивність, егоїзм

ФОРМИ ПСИХОПАТІЇ

- **конституційна психопатія** (зумовлена патологічною спадковістю):
шизоїдна психопатія (наявність шизофренії у батьків)

Прояви: своєрідність поведінки проявляється в одних випадках у пасивності, млявості, в других – у розумовому занепокоєнні, в третіх – у надмірній вразливості; знижена потреба в спілкуванні, уникнення контактів з іншими членами дитячого колективу, замкненість у колі своїх інтересів

